

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

4 vtrum moyses fuerit eximius prnpherarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

thor prosequitur, incipiendo ab vltimo in Samone: vbi etiam deficit vltimū gradū vīq; ad infinitū illius, s. ad infinitū, de quo dictum est, qd est quid imperfectū in genere pphetia. Et deinde ascendo affert Salomone: & deinceps imaginariā prosequitur, quatuor illi gradus tribuendo. Et demū ad pure intellectuale respectū supernaturalis veritatis, quā Dauid habuit, deuenit. Secundū, qd prophetia intellectualis abiq; imaginariā visionē respectū veritatis supernaturalis, quæ tenet supremū gradum, dicitur excedere rationē prophetiæ proprie dictæ, non tantū res superioris ordinis, sed sicut summū in illo ordine supremum enim est in cōfinitio altioris ordinis & propterea excedit que cōtinet sunt i suo ordine. Tertio, qd ex ratione ad primum habes, qd ideo secundum imaginariā visionem distinguim⁹ prophetæ gradus: quia gradus imaginariæ visionis sunt signa graduum luminis pphetici penes quod graduanda est prophetia tanquam primā & veram mēsuram illius. Ex eo namque qd gradus luminis pphetici sunt nobis ignoti, & signi ficantur per gradus imaginariæ visionis tanquam patentes, rōnabile est, vt gradus prophetiæ penes imaginariā visionem distinguantur.

¶ 3 Præter. Secundū gl. * in principio. Psalterij, prophetia cōstitit in dictis, & in factis, somnio, & visione. non ergo debent prophetiæ gradus magis distingui s̄m imaginariā visionem, ad quam pertinet visio & somniū quā secundum dicta, & facta.

SED CONTRA facta, quod mediū diuersificat gradus cognitionis, sicut scientia propter qd est altior eo qd est per nobilium mediū, qd sciētia quia est, vel ēc qd opinio: sed visio imaginariā cognitione prophetica est sicut quoddā mediū. ergo grad⁹ prophetiæ distingui debent secundum imaginariā visionem.

RESPON. Dicendū, qd sicut dictū est, * prophetia, in qua p lumen intelligibile reuelat aliqua veritas supernaturalis per imaginariā visionem, mediū gradum tenet inter illam prophetiam, i qua reuelatur supernaturalis veritas abiq; imaginariā visionē, & illā in qua per lumen intelligibile abiq; imaginariā visionē dirigitur homo ad ea cognoscenda, vel agēda, qd pertinent ad humanā cōuersationē. Magis autē est propriū pphetiæ cognitio, qd operatio: & ideo infimus gradus prophetiæ est, cum aliquis ex interiori s̄tinctu mouetur ad aliqua exteriori faciēda, sicut de Samone dicitur Iud. 13. qd irruit spiritus Dñi in eum: & sicut solent ad ardorem ignis ligna consumi, ita & vincula, quib. ligatus erat, dissipata sunt & soluta. Secundus autē gradus prophetiæ est, cū aliquis ex interiori lumine illustratur ad cognoscendū aliqua, quæ tñ non excedunt limites naturalis cognitionis, sicut dicitur de Salomone 3. Reg. 4. qd locutus est parabolas, & disputauit super lignis ad cedro quæ est in Libano, vīq; ad Hylopi, quæ egreditur de pariete, & differunt de iumentis, & vo lucibus, & reptilibus, & piscibus, & hoc totū fuit ex diuina inspiratione. Nam præmittitur: Dedit Deus sapientiam Salomoni, & prudentiam multā nimis. Hi tamen duo gradus sunt infra prophetiā proprie dictam, quia non attingunt ad supernaturalem veritatem. Illa autem prophetia, in qua manifestatur supernaturalis veritas per imaginariā visionem, diuersificatur primō s̄m differentiam somnij quod fit in dormiendo, & visionis quæ fit in vigilando, quæ pertinet ad altiore gradū prophetiæ: quia maior vis prophetici luminis esse vī, quæ aliquem occupatum circa sensibilia in vigilando abstrahit ad supernaturalia, quā illa quæ animam hominis abstrahit a sensibilibus inuenit in dormiendo. Secundō autem diuersificatur gradus prophetiæ quantum ad expressionem signorum imaginabilium, quibus veritas intelligi-

bilis exprimitur. Et quia signa maxime expressa intelligibilis veritatis sunt verba, ideo altior gradus prophetiæ videtur, qm propheta audit verba exprimentia intelligibilem veritatem siue in vigilando, siue in dormiendo, quā quādo videt aliquas res significatiuas veritatis: sicut septem spicæ plenæ significant septem annos vbertatis. In quibus etiam signis tantō videtur prophetia esse altior, quāntō signa sunt magis expressa: sicut quando Hieremias vidit incendium ciuitatis sub similitudine ollæ succensæ, sicut dicitur Hier. 1. Tertio autem ostenditur altior esse gradus prophetiæ, quando propheta non solum videt signa verborum, vel factorū, sed etiam videt in vigilando, vel in dormiendo aliquem sibi colloquentē, aut aliquid demonstrātem: quia per hoc ostenditur, qd mens prophetæ magis appropinquat ad causam reuelantem. Quarta autem potest attendi altitudo gradus prophetiæ ex conditione eius qui videtur. Nam altior gradus prophetiæ est, si ille qui loquitur, vel demonstrat, videatur in vigilando, vel in dormiendo i specie angeli, quā si videatur in specie hominis: & adhuc altior, si videatur in dormiendo, uel in vigilando in specie Dei, secundū illud Isa. 6. Vidi Dominum sedentem. Super omnes tamen hos gradus est tertium genus prophetiæ, in quo intelligibilis veritas, & supernaturalis abiq; imaginariā visionē ostenditur, quæ tamen excedit rationē prophetiæ proprie dictæ, ut dictum est: * & ideo consequens est, qd gradus prophetiæ proprie dictæ distinguantur secundum imaginariā visionem.

AD PRIMUM ergo dicendū, qd discretio luminis intelligibilis non potest a nobis cognosci, nisi secundum quod iudicatur per aliqua signa imaginariā, uel sensibilia: & ideo ex diuersitate imaginatōrū penditur diuersitas intellectualis luminis.

AD SECUNDUM dicendū, qd sicut supra dictum est, * prophetia non est per modum habitus immanens: sed magis per modū passionis transuentis. Vnde non est inconueniens, quōd uni & eidē prophetæ fiat reuelatio prophetica diuersis uicibus secundum diuersos gradus.

AD TERTIUM dicendū, qd dicta, & facta, de quibus ibi fit mentio, non pertinent ad reuelationem prophetiæ, sed ad denuntiationem, quæ fit s̄m dispositionem eorum, quib. denuntiat id quod prophetæ reuelatum est: & hoc fit quandoque per dicta, quandoque per facta. Denuntiatio autem, & operatio miraculorum cōsequenter se habent ad prophetiam, ut supra dictum est. *

ARTICVLVS IIII.

Vtrum Moyses fuerit excellentior omnibus prophetis.

AD QVARTVM sic procedit. Videtur, qd Moyses non fuerit excellentior omnib. prophetis. Dicit enim gl. * in principio Psalterij, quōd Dauid dicitur propheta per excellentiam. nō ergo Moyses fuit excellentissimus omnium.

¶ 2 Præter. Maiora miracula facta sunt per Iosue, qui fecit stare Solem & Lunā, ut habetur Iosue, 10. & per Isaiam, qui fecit retrocedere Solem, ut habetur

Super Questione 174. Artic. quartum.

IN art. 4. eiusdem quest. dubia duo occurrunt ex Nicolao de Lira sup principio Psalterij. Primum est circa rationes in litera allatas ad probandum, quōd Moyses fuit simpliciter excellentissimus prophetarū. Et contra primā rationē obijcit dupliciter. Primo, Claritas cognitionis actum prophetandi excludens, nō constituit excellentiorem gradum prophetiæ:

Ar. præced. ad 1.

q. 171. ar. 2.

q. 171. ar. 1.

Veri. q. 12. ar. 9. ad 2. & artic. 14. & 15. 6. Innuitur in gl. ordin. in præfatione s̄ prologū B. Hier. & inquit ex Calio. in p̄lo. in psal. 61.

phetiz: sed visio diuina est actum prophetandi, sicut & actum fidei, quia uterque est necessarius ergo. Præterea, si hac ratio valeat, sequeretur quod Moyses fuisset excellentior apostolis, excepto Paulo. Et tenet sequela, quia Moyses vidit diuinam essentiam: alij autem apostoli non. Cõsequens reprobat in hac littera, dum ministri noui testamenti præferuntur Moysi. Contra secundam rationem obijcit, quia denuntiatio est aliquid consequens cognitionem prophetiam: nõ ergo variat gradum prophetiz. Cõtra quartam rationem littera de confirmatione obijcit: quia confirmatio per signum consequitur ei prophetiam. Vnde & Ioannes Baptista nullum signum fecit, vt dicit Ioan. 10. & tã ad dicto doctore præferatur Moysi.

¶ Secundum dubium est circa conclusionem, contra quam arguit idem, volens quod Dauid sit simpliciter excellentior. Primò, quia Moyses non habuit illustrationes, sicut visionem pure intellectuali, sicut Dauid, 2. Reg. 23. Præterea Dauid plenè & clarius cognouit & expressit mysteria Christi, quod Moyses sicut dicitur doctore. ergo prophetia Dauid fortitur quandam excellentiam ex hoc, quod Christi mysteria sic expressit. Probat sequela: quia lex & propheta ordinantur ad Christum sicut finem, finis autem nobilior his quod sunt ad finem. Et confirmatur, quia Gregorius 4. super Eze. dicit, quod Dauid clariore cognitione, quam Moyses habuerit.

¶ Ad primum dubium dicitur cum auctore in articulo sequenti in ratione ad primum, quod visio diuina est actus raptus per modum passionis nõ excludit actum prophetandi, quia est visio procul ex parte videns: nec est similis ratio de actu fidei, qui est non apparentium. Nec est verum,

Isa. 38. quàm per Moysen, qui diuisit mare rubrum. Similiter etiam per Heliam, de quo dicitur Ecclesia 48. Quis poterit tibi similiter gloriam, qui substituit mortuum ab inferis? non ergo Moyses fuit excellentissimus prophetarum.

¶ 3. Præterea Matth. 11. dicitur, quod inter natos mulierum non surrexit maior Ioanne Baptista. nõ ergo Moyses fuit excellentior omnibus prophetis.

SED CONTRA est, quod dicitur Deut. 34. Non surrexit propheta ultra in Israel, sicut Moyses.

RESPON. Dicendum, quod licet quantum ad aliquid aliquis alius prophetarum fuerit maior Moyses, simpliciter tamen Moyses fuit omnibus maior. In prophetia. nõ sicut ex dictis patet consideratur, & cognitio tam secundum visionem intellectualem, quam secundum visionem imaginariam, & denuntiatio, & confirmatio per miracula. Moyses ergo fuit alijs excellentior. Primò quidem, quantum ad visionem intellectualem, eo quod vidit ipsam Dei essentiam, sicut Paulus in raptu, sicut Augustinus dicit 12. super Genes. ad litteram. Vnde dicitur Num. 12. duodecimo, quod palam nõ per enigmata Deum vidit. Secundò, quantum ad imaginariam visionem, quam quasi ad nutum habebat non solum audientis verba, sed etiam videns loquentem etiam in specie Dei nõ solum in dormiendo, sed etiam in vigilando. Vnde dicitur Exod. 33. quod loquebatur ei Dominus facie ad faciem, sicut solet loqui homo ad amicum suum. Tertio, quantum ad denuntiationem, quia loquebatur toti populo fidelium ex persona Dei, quasi de nouo legem proponens: alij vero propheta loquebantur ad populum in persona Dei, quasi inducentes ad obseruantiam legis Moysi, secundum illud Malach. 4. Mementote legis Moysi serui mei. Quarto, quantum ad operationem miraculorum, quæ fecit toti populo infidelium. Vnde dicitur Deut. 34. Non surrexit ultra propheta in Israel sicut Moyses, quem nosse Dominus facie ad faciem in omnibus signis atque portentis, quæ misit per eum, vt faceret in terra Aegypti, Pharaoni, & omnibus servis eius, vniuersæque terræ illius.

AD PRIMUM ergo dicendum,

quod prophetia dauid ex primo attingit visionem Moysi, quantum ad visionem intellectualem; quia vterque accipit reuelationem intelligibilem, & supernaturalis veritatis ab imaginaria visione. Visio tamen Moysi fuit excellentior quantum ad cognitionem diuinitatis: sed Dauid plenius cognouit, & expressit mysteria incarnationis Christi.

AD SECUNDUM dicendum, quod illa signa illorum prophetarum fuerunt maiora secundum substantiam facti: sed tamen miracula Moysi fuerunt maiora secundum modum faciendi, quia sunt facta toti populo.

AD TERTIUM dicendum, quod Ioannes pertinet ad nouum testamentum, cuius ministri præferuntur etiam ipsi Moysi, quia magis reuelat speculantes, ut habetur secundum ad Corinthios tertio.

ARTICVLVS V.

Virum aliquis gradus prophetie sit etiam in beatis.

AD QUINTUM sic proceditur. Videtur, quod aliquis gradus prophetie est etiam in beatis. Moyses enim, vt dictum est, vidit diuinam essentiam, qui tamen propheta dicitur. ergo pari ratione beati possunt dici prophetae.

¶ 2. Præterea prophetia est diuina reuelatio: sed diuina reuelationes fiunt etiam angelis beatis, ergo angeli beati possunt dici prophetae.

¶ 3. Præterea Christus ab instanti conceptionis fuit comprehensor: & tamen ipse propheta se nominat, Matth. decimo tertio, vbi dicit. Non est propheta sine honore, nisi in patria sua. ergo etiam comprehensores & beati possunt dici prophetae.

¶ 4. Præterea De Samuele dicitur Ecclesiast. quadragesimo sexto. Exaltauit vocem eius de terra, in prophetia delere impietatem gentis. ergo eadem ratione alij sancti post mortem possunt prophetae dici.

SED CONTRA est, quod primæ Petri primo, sermo propheticus comparatur lucernæ lucenti in caliginoso loco: sed in beatis nulla est caligo. ergo non possunt dici prophetae.

Ar. præced. & artic. 1. q. 171.

Lib. 2. c. 27. fo. 3.